

Roosdaal, Koning Albertstraat

Programma van Maatregelen

Auteurs:

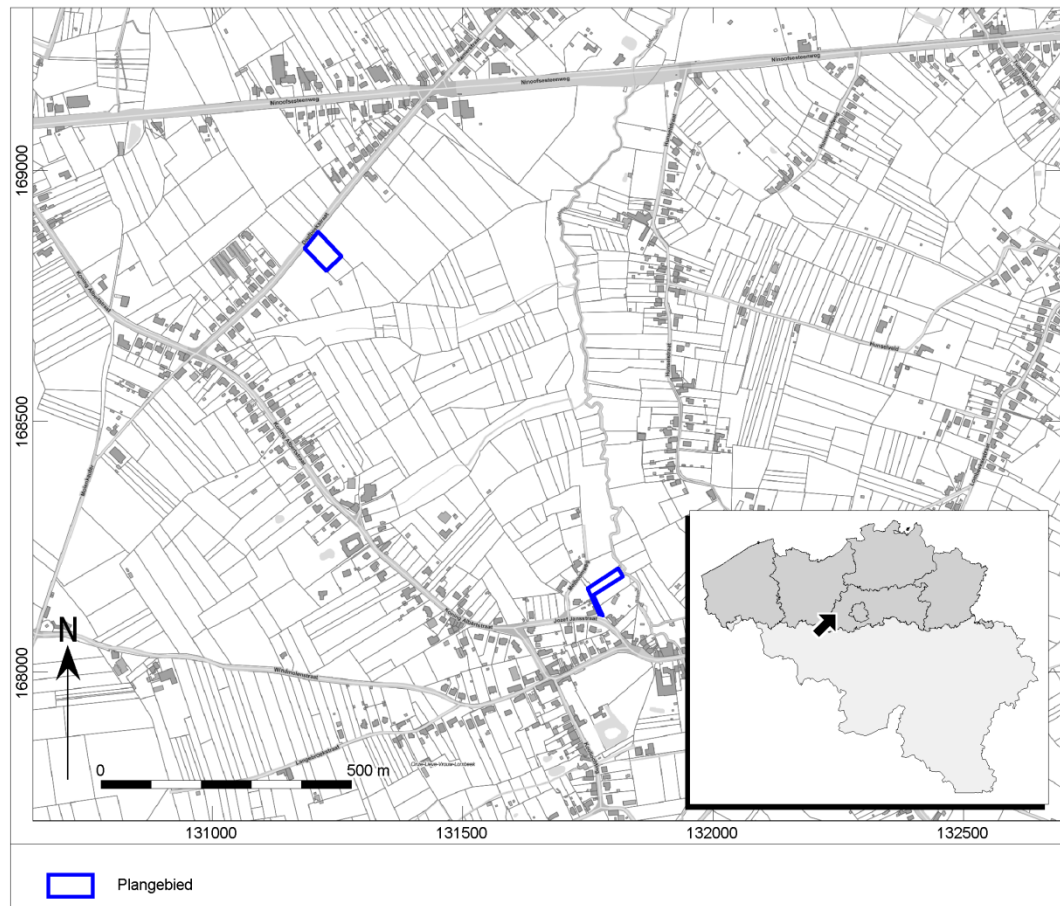
J. Siemons

Autorisatie:

B.A.T.M. Weekers-Hendriks (OE/ERK/Archeoloog/2016/00095)

1 Inleiding

In opdracht van Aquafin NV heeft het GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba in 2019 een archeologienota opgesteld van de locatie Koning Albertstraat, Roosdaal¹ (ID 12707). Hierin werd een landschappelijk booronderzoek geadviseerd. In mei 2020 werd door GATE het landschappelijk booronderzoek uitgevoerd (2020D123). Aan de hand van de boringen werd een proefsleuvenonderzoek geadviseerd voor twee zones (afb. 1). De onderzoeken zijn uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel en enkele grachten

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied aan de Daalbeekstraat en de Meiboomweg.

2 Gemotiveerd advies

2.1 Volledigheid van het onderzoek

Voor het plangebied is in het uitgestelde traject een bureauonderzoek en landschappelijk booronderzoek uitgevoerd. De resultaten worden hieronder per onderzoeksfase kort besproken.

2.1.1 Bureauonderzoek

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat in de bredere omgeving rond het plangebied weinig aanwijzingen gevonden zijn. Er is weinig geweten over de oudste geschiedenis van O.L.V.-Lombeek. Het huidige wegenpatroon kan reeds vastgesteld worden op de 18de-eeuwse Ferriskaart. De omgeving van het projectgebied kan in de 18de-19de eeuw gekarakteriseerd worden als een landelijke omgeving met enkele verspreide hoeves en kastelen. In de tweede helft van de 20ste eeuw neemt geleidelijk aan de bebouwing langs de wegen toe, maar de algemene indruk van een landelijke gemeente blijft bestaan.

Op beide terreinen is geen bebouwing te zien op historische kaarten. Hierdoor is er sprake van een site met lage dichtheid aan bebouwing in het verleden. Het overige deel van het projectgebied is al minstens sinds de 18de eeuw ingenomen door weginfrastructuur.

¹ Aluwé en Laloo, 2019.

Op de CAI zijn er een aantal meldingen in de direct omgeving van het plangebied (afb. 4). Ten noorden is het Hof ten Brugsken aanwezig (CAI-6115). Het gaat om een hoeve met vierkante gracht dat wellicht een mottekasteel is geweest. Ten zuiden ligt een 18de eeuwse molen, genaamd Tragische molen (CAI-6425). Ook ligt er de parochiekerk O.L. Vrouw (CAI-6114) die haar oorsprong in de 13de eeuw kent. Tenslotte ligt er nog het kasteel Rokkenberg dat haar oorsprong in de 15de eeuw kent en een slotgracht waarschijnlijk uit de vroeg middeleeuwen.

Op basis van de bovenstaande gegevens kon worden gesteld dat het plangebied onvoldoende onderzocht is en dat de kans op eventuele archeologische sporen aanwezig is.

2.1.2 Landschappelijk Bodemonderzoek

Een landschappelijk booronderzoek werd door het GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba uitgevoerd in mei 2020. In totaal werden 11 boringen gepland: 5 boringen (LB1-LB5) ter hoogte van het geplande terrein voor grondverbetering langs de Daalbeekstraat en 6 boringen (LB6-LB11) op het geplande grachttracé nabij de Jozef-Jansstraat en Meiboomweg. Het booronderzoek heeft binnen het plangebied aan de Daalbeekstraat aangetoond dat er sprake is van een (grotendeels) intact gebleven natuurlijke bodemopbouw. Deze bodemopbouw bestaat uit een A(p)-Bt-C -profiel in eolische Weichseliaan sedimenten. Binnen het plangebied aan de Meiboomweg werd op het hoog gelegen deel in het westen dezelfde bodemopbouw aangetroffen. Op de hellingsflank bij de beek Bellebeek werd een A-C profiel aangetroffen. Wel werd hier op ongeveer 1 meter diep een paleosol, oud bodemniveau, aangetroffen. De paleosol zal echter enkel aangetast worden in de zone waar een 5m-brede gracht tot 2,5 m diep zal worden aangelegd. Gezien deze bodem zich op 1m onder het maaiveld bevindt, gaat het om een maximaal 2,5m brede strook die effectief bedreigd wordt. Bovendien bevindt zich een verstoring (i.e. het tracé vqn een bestaande leiding) ter hoogte van de toekomstige gracht. Gezien deze verstoring zal de aanleg van de nieuwe gracht amper resulteren in bijkomende verstoring van de paleosol. Verkennend en/of waarderend archeologisch booronderzoek is bijgevolg niet aan de orde. De verwachting voor Steentijd tot en met de Nieuwe Tijd bleef behouden op het laag gelegen deel van het plangebied aan de Meiboomweg. Voor het overig deel is de verwachting bijgesteld naar Neolithicum tot en met de Nieuwe Tijd.

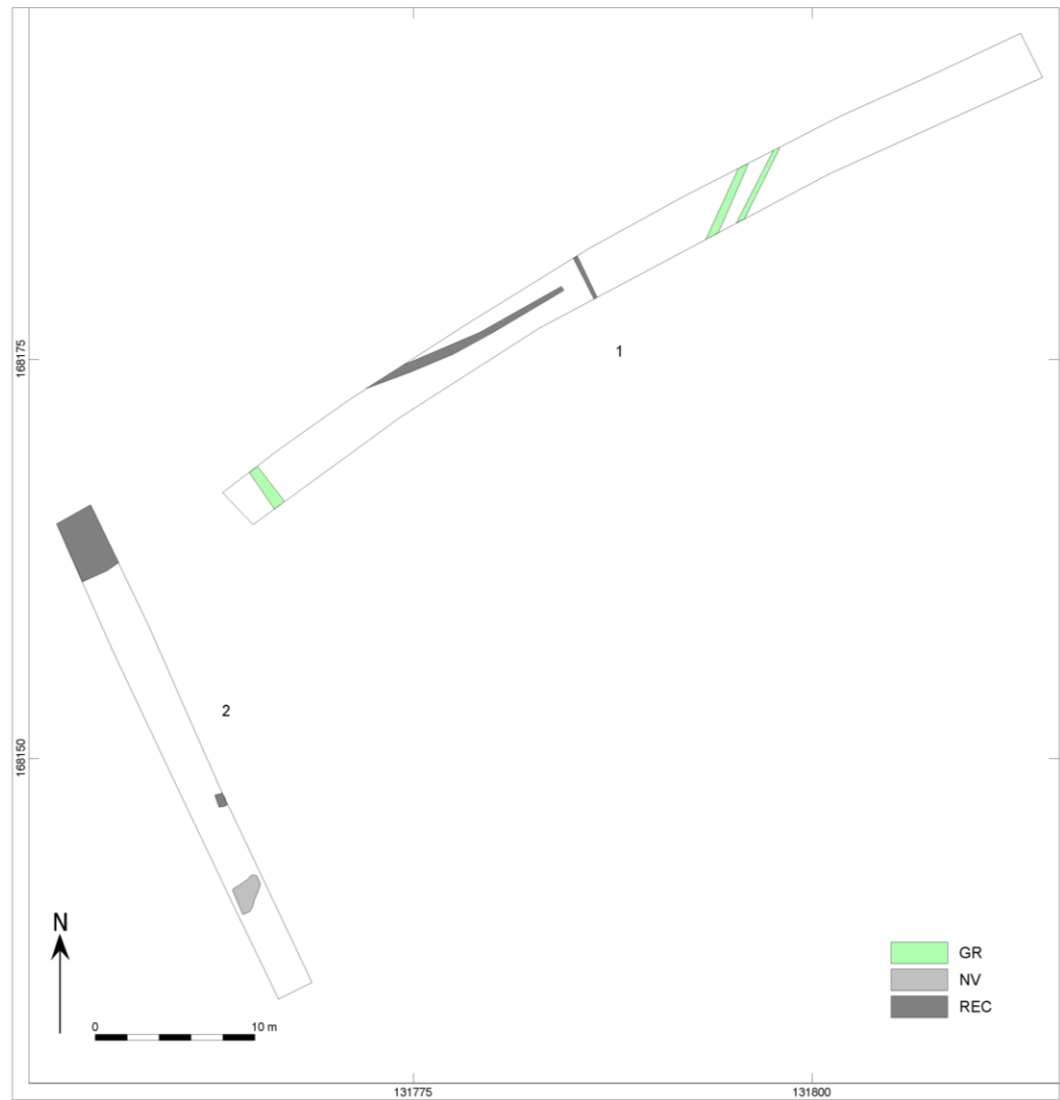
Op basis van de bovenstaande gegevens kon worden gesteld dat het plangebied onvoldoende onderzocht is en dat de kans op eventuele archeologische sporen aanwezig is. Hierdoor werd een proefsleuvenonderzoek aangeraden.

2.1.3 Proefsleuvenonderzoek

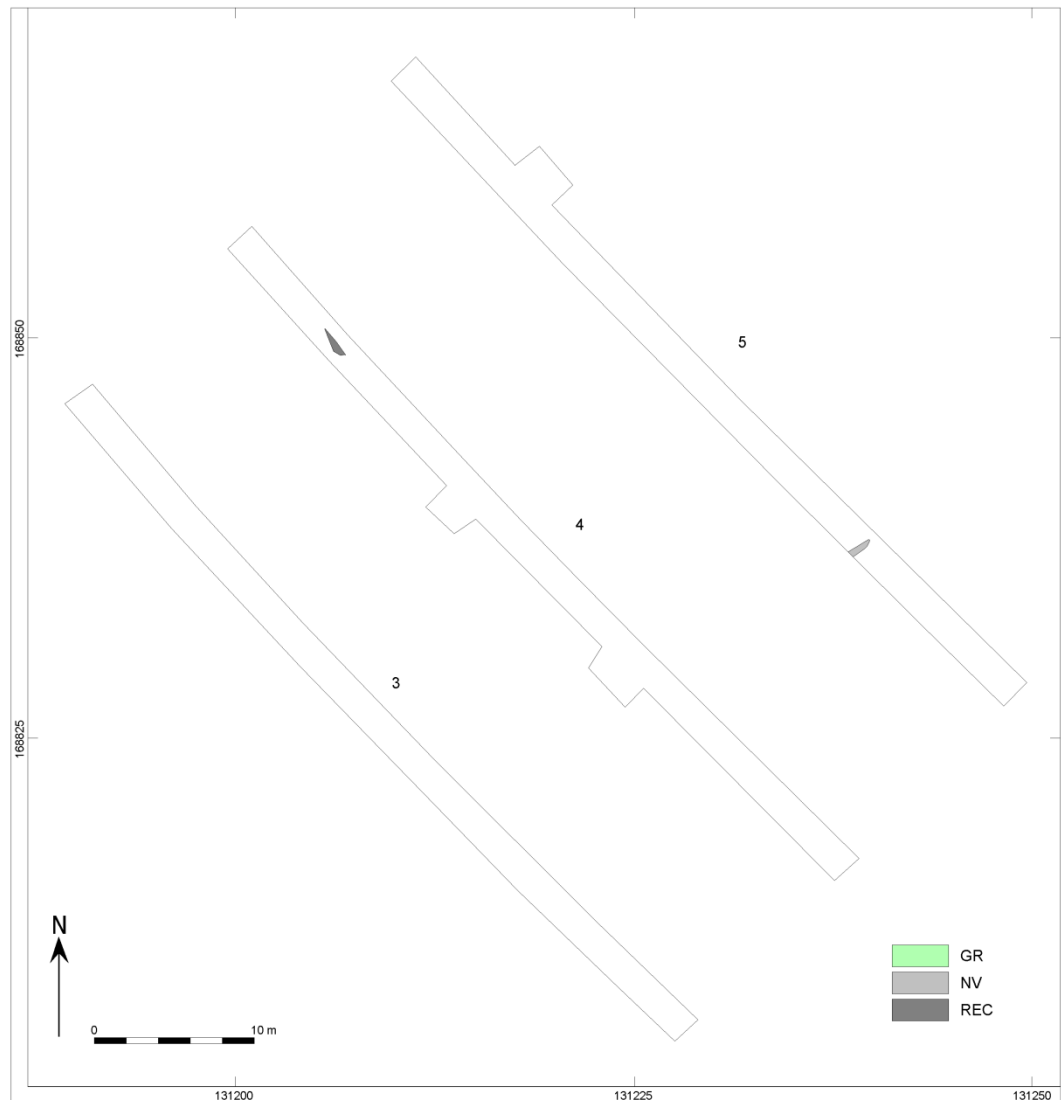
Het proefsleuvenonderzoek aan de Meiboomweg werd uitgevoerd op donderdag 3 september 2020 (afb. 2). Tijdens het onderzoek werden enkele greppels aangetroffen. Er werden twee parallelle smalle greppels gevonden. Deze bevonden zich op het niveau van de begraven bodem. De andere greppel werd aangetroffen direct onder de bouwvoor. De greppels werden niet terug gevonden op historisch kaartmateriaal. Verder werden er natuurlijke verkleuringen en recente verstoringen aangetroffen.

Het proefsleuvenonderzoek aan de Daalbeekstraat werd uitgevoerd op maandag 7 september 2020 (afb. 3). Tijdens het onderzoek werden enkel recente verstoringen en natuurlijke verkleuringen aangetroffen.

Vervolgonderzoek biedt door de afwezigheid van archeologisch relevante sporen in het plangebied weinig kans op kennisvermeerdering. De greppels aan de Meiboomweg

Afb. 2. Allesporenkaart van het proefsleuvenonderzoek aan de Meiboomweg.

Afb. 3. Allesporenkaart van het proefsleuvenonderzoek aan de Daalbeekstraat.

2.2 Impactbepaling

De initiatiefnemer voorziet de aanleg van een gescheiden rioleringsstelsel in de Koning Albertstraat te Roosdaal. De bestaande leiding die zich voornamelijk aan de zijkant van de weg bevindt, wordt opgebroken en vervangen door een nieuw gescheiden stelsel dat voornamelijk aangelegd wordt in het midden van de weg. In totaal wordt over een lengte van 1344m een RWA-leiding aangelegd met een diameter van 400, 500 of 800mm. Deze nieuwe RWA-leiding wordt gemiddeld 2m diep aangelegd. Een DWA-leiding met een diameter van 250mm wordt aangelegd over een totale lengte van 1513m op een diepte van 2,5-3m. Zowel in het noorden als in het zuiden van het projectgebied worden op het einde van het traé naast de weg enkele grachten aangelegd. In het zuiden mondt de RWA uit in een gracht van 62m lang die op zijn beurt uitmondt in de Bellebeek. In het noorden worden 3 opeenvolgende grachtsegmenten met een lengte van 33m, 39m en 57m voorzien. De grachten zijn maximaal 5m breed en ca. 2,5m diep. Voor de aanleg van deze grachten wordt een tijdelijke werkzone rondom voorzien. Daarnaast wordt een terrein voor grondverbetering van ca. 2500m² voorzien langsheen de Daalbeekstraat (perceel 15F).

De consequentie van de voorgenomen ingreep kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

2.3 Potentieel tot kennisvermeerdering

Vervolgonderzoek biedt door de afwezigheid van archeologisch bewoningssporen in het plangebied weinig kans op kennisvermeerdering. Er werd alleen enkele greppels, recente verstoringen en natuurlijke verkleuringen aangetroffen binnen de plangebieden. De twee parallelle greppels bevonden zich in de beekvallei aan de Meiboomweg. De kans op aanwezigheid van bewoningssporen is hier klein door de natte context.

2.4 Bepaling van de maatregelen

Op basis van het bureauonderzoek is er sprake van een archeologische verwachting voor de periodes Midden-Paleolithicum tot de Nieuwe Tijd. Deze verwachting is gebaseerd op de landschapsgenese van het plangebied, de daarmee samenhangende bewoningsgeschiedenis en de aanblik van het plangebied op geraadpleegd historisch kaartmateriaal.

Uit de resultaten van het booronderzoek bleek dat de originele bodemopbouw redelijk bewaard is gebleven binnen het plangebied. Toch is verwachting voor het aantreffen van in situ steentijdvindplaatsen laag aan de Daalbeekstraat en het hoger gelegen deel van de Meiboomweg. Diepere sporen konden wel bewaard blijven in de bodem waardoor er nog steeds een verwachting was van sporen vanaf het Midden-Paleolithicum tot en met de Nieuwe Tijd.

Omdat er een potentieel aan archeologisch waardevolle contexten was, is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Hierbij werden er enkele sleuven uitgegraven om uitspraak te doen over de aanwezigheid van archeologische sporen. Tijdens dit onderzoek bleek dat het plangebied aan de Daalbeekstraat geen archeologisch relevante sporen bevatte. Aan de Meiboomweg werden enkele greppels aangetroffen, waardoor twee smalle parallelle greppels. Deze bevonden zich op het niveau van de begraven bodem. Deze sporen bieden weinig potentieel op kennisvermeerdering. De kans op bewoning direct naast de beek is klein.

Vervolgonderzoek in het plangebied biedt daarom weinig tot geen potentieel voor vervolgonderzoek. Het Vlaams Erfgoed Centrum adviseert dan ook om de plangebieden te geven. Daarmee vormt het prospectief onderzoek met ingreep in de bodem (in de vorm van proefsleuven) het einde van het onderzoek voor het plangebied aan de Daalbeekstraat en Meiboomweg te Roosdaal.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.